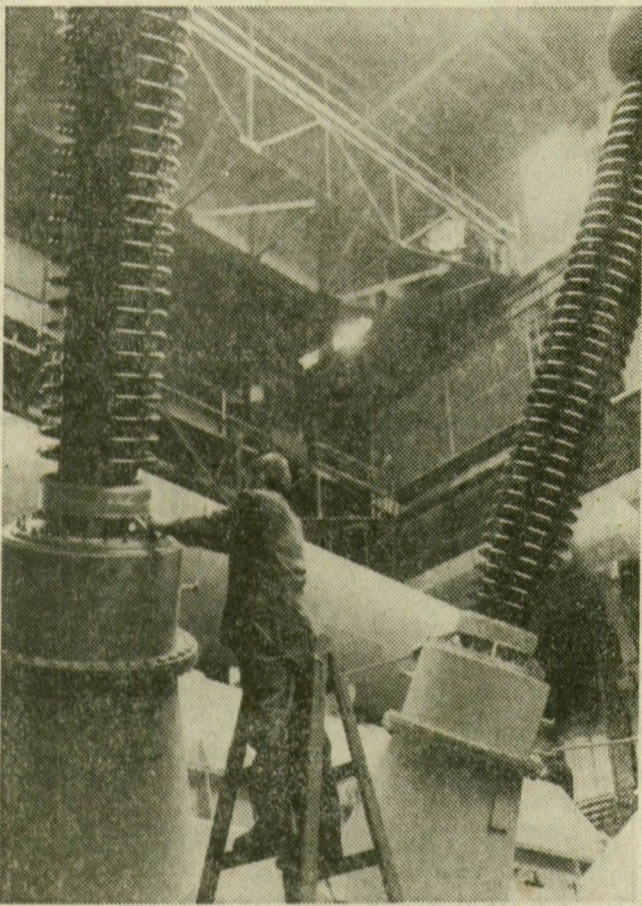

Trafók — Paksra

A Ganz Villamosági Művekben készülnek a Paksi Atomerőmű egyenként négyszáz kilovolts transzformátorai. A gyár időben szállít

METROÉPÍTÉS

Donyeck — a szovjet szénbányászati fővárosa — lesz a 24. szovjet város, amely néhány éven belül metróval rendelkezik majd. A minszki metró üzembe helyezésével ma már 9 városban — Moszkvában, Leningrádban, Kijevben, Tbilisziben, Harkovban, Jerevánban, Bakuban, Taskentben és Minszkben — működik metró. Hat városban — Gorkijban, Novoszibirszkben, Szverdlovszkban, Kujbisevben, Dnyepropetrovszkban és Rigában — épül. További kilenc városban — Alma-Atában, Odesszában, Omszkban, Ufában, a Don melletti Rosztovban, Permiben, Kazanyban, Cseljabinszkban és most Donyeckben is — tervezés alatt áll a metróközlekedés megvalósítása.

OLAJTÖK

Hazánk egyik legjelentősebb termelője Európában az úgynevezett olajtököknek, amelyet mindenekelőtt gyógyászati célra használnak föl. A növény érdekessége, hogy magját csak egészen vékony hártva veszi körül, ebben vannak az igen értékes gyógyászati hatóanyagok. Az olajtök magjából étkezési olajt is préselhetnek, továbbá a terméshúsát takarmányozásra, vagy ipari alkohol előállítására is felhasználhatják. Az Öntözési Kutató Intézet munkatársai új, időközben állami minősítéssel ellásmert fajtát állítottak elő, Kákai-35 elnevezéssel.

WHO-STATISZTIKA

A fejlődő országokban a legtöbb haláleset a 15 év alatti korosztályban fordul elő, míg a fejlett országokban a 65 év feletti korcsoportban a legnagyobb a halálos áldozatok aránya. Ez világítja ki az Egészségügyi Világszervezet halálozási statisztikájából, melyet az 1969-es adatok alapján állítottak össze. Az afrikai országokban és a Földközi-tenger keleti medencéjében 60 százalék, Délkelet-Ázsiában több mint 50, Latin-Amerikában 40 százalék a 15 év alatti korcsoport halálozási részaránya. Még például Hollandiában és Japánban a csecsemőhalandóság viszonylag kicsi — 6 — 8 ezrelék — az afrikai és ázsiai országok többségében eléri a tíz százalékot.

Szürkés, páras köd gomolyog ilyenkor a pusztán. Hó és zúzmara a fákon, varjak kapirgálnak a fagyott úton, élelmet remélve, ahol a rőszkei téesz kisbusza jár hajnalonta a tehenészetbe. Viszi a váltást, s otthonukba az éjszaka dolgozókat.

A Holt-Tisza is fagyott, s ahol kicsi a tocsogó, sirályok röpdösnek, élelmet remélve. A pusztán egységes, gyönyörűen szépséges a fehér takaró. Alatta alszik a búza hogy aztán, amikor jön a kikelet, zöldelljen, megteremje a kenyérnekvalót. A fákon, a csupasz ágakon hókuccsok, rajtuk fécánok dideregnek. A hajnali derengésben ebben a hatalmas szűzi világban ott gunnyasztanak a fán. Arra sem méltatják a jámbor gyaloglót, hogy elröppenjenek. Akkor kezdik élelem utáni balagásukat, amikor már igazán megvirrad, s kicsit a Nap is kikandikál az ónos felhők mögül.

Ott kinn, a szél járta pusztán, a

Pusztán

Holt-Tisza medrébe eresztett szivattyúk csövéből víz csobog a halteleltetőbe. Legyező alakú vezérlőtoikon jégcsapok csüngnek, s jó néhány méter csupán, hogy a vízpuhatag körül nincs jégpáncél. Busák, amurok pontyok kapják a csobogó vízzel az oxigént, s tavaszváróan a jégpáncél alatt telelnek.

A fagyos, dermesztő pusztai hajnalon a hideg füstszínű ködös világba a tehenészet dolgozóit hozó busz fénycsóvája vág. A csöndben messze hallatszik a motor bűgása. Fölfigyelnek a kutyák. A halásztanyván a Szigorú, meg néhány száz méterre tőle a Morzsa.

Oda a fény, elment a téesz kisbusza. Csikorgást hallani a havon. A derengésben megnyúlt árnyék kö-

zellt, kutyával. A járó. A határor és hű társa. A halászmester András bácsi már talpon. Üdvözlí a határor meg persze a kutyáját. Mert ők összetartoznak. A kutya csak kicsit vakkant, aztán a gazdájára figyél, meg se moccan, nem morog, nem ugat. Csak néz, figyél. Ki tudja, mi is jár András bácsi fejében. Mert az ő fia is határornek vonult be. Azt mondja, jól van a gyerek, elég gyakran hazalátogat, jól érzi magát. „Meg is emberesedett!...”

A járór elmegy. Csönd van megint. Egy-egy sirály kószál a halteleltető be nem fagyott vize fölött, zsákmányt keresve. Aztán varjúcsapat érkezik. Meg jön egy szarka, s belerikolt a csöndbe. A varjak is rázendítenek, surrogva repülnek le a fárról a fécánok.

Hajnalodik, kinyílik a pusztai fehérség. Új nap kezdődik a téli világban. Cserkésznek az özek, kapirgálnak a fécánok. Megvirradt...
Morvay Sándor

Hideg idő

Várható időjárás ma estig: átmenetileg keleten is csökken a felhőzet. Később nyugat felől újból beborul az ég. Sokfelé valószínű újabb havazás. Az északi szél elsősorban a Dunántúlon megélénkül, helyenként megerősödik, emiatt kisebb hófúvás, hóátfúvás is kialakulhat. Erősödik az éjszakai lehülés. A várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet általában —9 és —14 fok között, a hosszabb ideig derült helyeken —16 fok körül. A legmagasabb nappali hőmérséklet pénteken —3 és —8 fok között alakul.

Távolabbi kilátások szombattól keddig: folytatódik a lehülés. Száraz, hideg idő várható, legfeljebb hózáporok alakulhatnak ki. A legalacsonyabb hajnali hőmérséklet —15 és —10 fok között várható. A legmagasabb nappali hőmérséklet —8 és —3 fok között lesz. Jelentős mennyiségű (legalább 5 milliméter) napi csapadék az ország területének 10 százalékán várható.

TÖBB TOKHAL

Az Európa és Ázsia határán folyó Ural-folyóban a tokhalak száma csaknem a duplájára növekedett. Ez az övezet három köztársaság — az Oroszországi Föderáció, Kazahsztán, és a Baskir ASZSZK természetvédelmi intézkedései révén vált lehetővé.

ÉLTEK AZ AMNESZTIA LEHETŐSÉGEVEL

December 31-ig lehetett élni az amnesztiarendelet adta lehetőségekkel Lengyelországban. A július 23-tól az év végéig tartó időszakban az ügyészségek 70 420 személlyel szemben szüntették be az eljárást, köztük 805 esetben olyanok ellen, akik politikai indítékból követtek el bűncselekményt. Négyezer-két személlyel szemben szüntették meg az előzetes letartóztatást, közülük több mint négyszázan követtek el politikai bűncselekményt. Ugyanakkor megkezdődött az eljárás 1984 olyan személy ellen, akik éltek ugyan az amnesztiával, de ismét bűncselekményt követtek el.

Utcán

— Atkisérne engem a túlsó oldalra? — szólít meg egy néni egy fiatalembert.

— Nagyon szívesen!

— Akkor miért nem indulunk?

— Mert piros a lámpa, és meg kell várni, míg zöldre vált!

— Köszönöm — mondja megrögzötten a néni —, de ha zöld a lámpa, akkor egyedül is át tudok menni!

A Honismereti Híradó új száma

A Csongrád megyei Honismereti Híradó — a megyei művelődési központ és a megyei népfőnökség közösen kiadta — új számába a felszabadulás évfordulója alkalmából jórészt olyan munkákat válogattak a szerkesztők, amelyek a 40 évvel ezelőtti történelmi eseményekre emlékeztetnek, vagy azok tudományos feldolgozásai. Így a kommunista párt szegedi szervezeteinek megalkulását tárja fel dr. Kanyó Ferenc tanulmánya, Csánádpalota és Nagylak fel-

szabadulásáról visszaemlékezéseket olvashatunk.

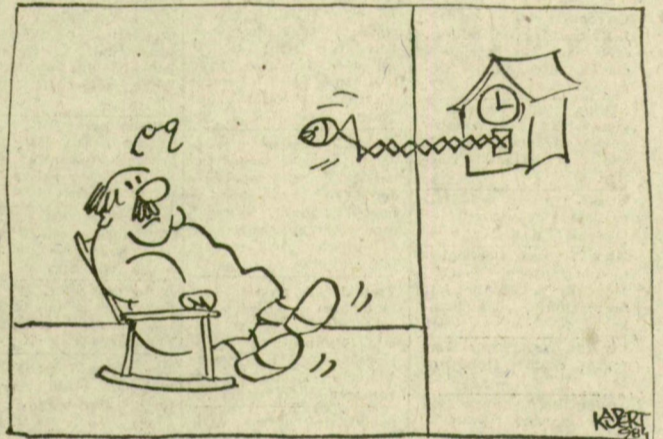
Kistélek helytörténetéhez szolgál értékes kiegészítéssel id. Juhász Antal, aki a 20-as évek eleji, baloldali radikális csoportosulásokról ad közre dokumentumokat. Saját történeti adalékokat közöl dr. Giday Kálmán; a szegedi élclapokat ismerteti, eseményeiről, a mozgalom életéről kaptak helyet ismertetések, beszámolók.

A maki zsidóságról helytörténeti igényű összeállítást és egy visszaemlékezést olvashatunk. A Munkásmozgalom-történet rovatban dr. Szabó János, a nemzeti bizottságok megalakulásáról (Csongrád megyében) közöl tanulmányt, dr. Magyarka Ferenc pedig Szabonyi Endréről, a munkásmozgalom harcosára emlékezik. A Figyelő fejezetben a néprajz és honismeret művelőiről, eseményeiről, a mozgalom életéről kaptak helyet ismertetések, beszámolók.

AUTÓ-FOSZTOGATÓK

Előzetes letartóztatás mellett, lopás bűntettének alapos gyanúja miatt indult eljárás Kónya Tibor 24 éves (Vereckei u. 4.), valamint B. Csaba, 16 éves szegedi lakos ellen. Kónya Tibor és fiatal korú társa 1984 szeptemberétől december közepéig a Szeged belterületén parkoló gépkocsik pilangóablakait betörték, és a talált értékeket eltulajdonították. A nyomozás eddigi adatai szerint cselekményükkel közel 60 ezer forint kárt okoztak. Ügyükben a nyomozás még tart.

Ébresztés, időben

Figyelmetlenség hóban, ködben

— Ez, az év is jól kezdődött! — mondogatták némi keserűséggel tegnap délelőtt is az Állami Biztosító szegedi, Tolbuhin sugáruai gépjárműkár-rendezési fiókjának ügyfelei. Bizony, az elmúlt két hét időjárása jócskán megtréfálta az autósokat. A karácsonykor leesett hó, a gyakori sűrű köd és a síkossá vált utak igencsak szedték áldozataikat. Mint dr. Kovács István fiókvezető elmondta, az új év első két napján mintegy 140 kár esetet regisztráltak Szegeden, és a megye többi fiókjainál. Ez rendkívül sok, még annak ismeretében is, hogy az 1984. évi összes kár esemény az előző évekhez képest 20 százaléknál is több balesetet jelel, a kifizetés 30 százalékkal több volt minden eddiginél.

Az okokról és a figyelmet érdemlő tanulságokról is szólt a fiókvezető. Régi tapasztalat, hogy sajnos, még ma is tipikus autóbetegettség, hogy a rossz idő bedőlésével az autósok nehezen váltanak vezetési stílust. A hó, a csúszós út, a köd sokkhatással van a vezetők nagy részére, egyszerűen képtelenek alkalmazkodni a megváltozott időjárás és úti viszonyokhoz. Ez vezet azután a koccanásokhoz, ütközésekhez, borulásokhoz, egymásba csúszásokhoz. Sok a gond az esetek elbírálásánál. Ha az ügyfélnek cascobiztosítása van, könnyebb a helyzet, ha nincs, gyakori az ügyeskedés, s ez megnehezíti a jogalap elbírálását. Például ha csúszós úttelen mondjuk egy autó megpördül, s a mögötte levő, hogy elkerülje az ütközést, koránnyárt elrántva, a fának hajt, vagy belerohan az

GÁZROBBANÁS MEZŐBERÉNYBEN

Gázrobbanás történt csütörtökön a Mezőberényi Műszaki és Vasipari Szövetkezet telepén. A Békés megyei Tűzvédelmi Vállalat szakemberei gázbekötést végeztek; az egyik szertelőr a porta helyiségében dolgozott, ahol rajta kívül, még öten tartózkodtak. Egyikük cigarettára gyújtott, s a gyufa lángja a felgyülemlett földgázt beborbantotta. A hat dolgozó súlyos égési sérülést szenvedett, valamennyiüket a békéscsabai kórház baleseti osztályára szállították. A Békés megyei Rendőr-főkapitányság szakértők bevonásával megkezdte a vizsgálatot.

DEL-MAGYARORSZÁG

A Magyar Szocialista Munkásművelődési Bizottságának napilapja
Főszerkesztő: Sz. Simon István
Főszerkesztő-helyettes: Szávay István

Kiadja a Csongrád megyei Lapkiadó Vállalat, Felelős kiadó: Kovács László — Szerkesztőség és kiadóvállalat: Szeged, Tanácsköztársaság útja 10. Szákház: 6710 — Telefon: 12-533 — A lapot nyomtatja: Szegedi Nyomda, Szeged, Bajcsy-Zsilinszky utca 28. 6720. Igazgató: Dobó József — Vezetési és Magyar Posta Előfizetői a postahivataloknál és kézbesítőknél. Előfizelési díj: egy hónapra 43 forint, — ISSN: 0133-625 x